

Семінарське заняття №2
Тема 2. Статистика грошового обігу

План

1. Поняття і соціально-економічне значення грошового обігу
2. Система показників грошового обігу
3. Статистичне вивчення купюрного складу грошової маси
4. Аналіз структури та динаміки грошової маси. Вплив грошової маси на рівень інфляції
5. Статистичне прогнозування касових оборотів

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте соціально-економічне значення статистики грошового обігу в умовах ринкових відносин.
2. Перелічіть елементи грошової системи України.
3. Охарактеризуйте основні показники статистики грошового обігу.
4. У чому полягають основні відмінності наявної і безготівкової емісії?
5. У чому полягає суть номінальної та реальної грошової маси?
6. За допомогою яких показників визначається швидкість обігу грошової маси?
7. Які фактори впливають на зміну швидкості обороту грошей?
8. Методика прогнозу грошової маси.
9. Перелічіть способи розрахунку грошового мультиплікатора, їх характеристика.
10. Які фактори впливають на зміну грошового мультиплікатора?
11. Що ви розумієте під грошовими агрегатами?
12. У чому полягає особливість розрахунку грошових агрегатів за методологією МВФ та в Україні?
13. Який принцип побудови грошових агрегатів M0, M1, M2, M3?
14. Охарактеризуйте показники купюрного складу грошової маси.

Практичні завдання

Завдання 1.

Маємо умовні дані про ВВП та грошову масу, млрд. грн.:

Показник	Базисний рік	Поточний рік
ВВП	120,9	140,5
Грошова маса в обігу	35,1	49,2

Визначити показники обіговості грошової маси. Зробити висновки.

Завдання 2.

Оцінити рівень інфляції товарів по всій сукупності товарів і послуг,

використовуючи показники дефлятора ВВП, якщо валовий внутрішній продукт в поточних цінах складає 18100, а в базовому періоді 10100 млн. грн.

Завдання 3.

Порахувати показники грошового обігу (кількість оборотів грошової маси, середній строк обігу грошей та індекс купівельної спроможності грошової одиниці), якщо за рік надійшло грошей в каси банку 6 млн. грн., середньорічна маса грошей в обігу 600 тис. грн., ціни та тарифи зросли на 5 %.

Завдання 4.

Розрахувати величину готівки, яку необхідно вилучити з обігу чи додатково випустити, враховуючи швидкість обороту готівки, якщо тривалість обороту готівки, відповідно, у звітному та минулому році становила: 130 та 110 днів. А надходження готівки в каси у звітному році 8 млн. 200 тис. грн.

Завдання 5.

Дослідити зміну тривалості обороту готівки та розрахувати суму готівки, яку необхідно вилучити з обігу чи додатково випустити, млн. грн.

№	Показники	Базовий рік	Звітний рік
1	Середні залишки готівки	5100	7300
2	Надходження готівки	10000	19000
3	Тривалість обороту готівки, дн.	184,1	138,5

Завдання 6.

Порахувати показники, що характеризують швидкість документообігу, якщо середній залишок коштів на певному рахунку за рік склав 160 тис. грн., а оборот по списанню коштів з цього рахунку 6 млн. грн.

Завдання 7.

Дослідити зміну тривалості обороту готівки та розрахувати суму готівки, яку необхідно вилучити з обігу, чи додатково випустити.

№	Показники	Базовий рік	Звітний рік
1	Середні залишки параметра (М-нульове)	5650	5370
2	Розгорнутий прихід по касовим оборотам (КО)		
3	Тривалість обороту готівки, дн.	11550	16700

Завдання 8.

Прослідкувати в динаміці стан платіжної дисципліни, визначивши показники

питомої ваги розрахункових документів, оплачених з простроченням платежу, якщо відомо:

№	Показники	Базовий рік	Звітний рік
1	Оборот по приходу позабалансових розрахунків, тис. грн. (прострочені)	410	480
2	Обсяг платіжного обороту за рік, млн. грн.	10	15

Завдання 9

Розрахувати абсолютний приріст сукупної швидкості грошової маси за рахунок зміни питомої ваги параметра грошової маси.

№	Показники	Базовий рік	Звітний рік
1	ВВП, млн. грн.	125500	130200
2	Грошова маса, млн. грн.	18100	19500
3	Параметр M_1	12300	13100
4	Питома вага M_1 в загальному обсязі грошової маси		
5	Сукупна швидкість обороту грошей		
6	Швидкість обороту параметра M_1		

Завдання 10.

Дослідити зміну тривалості обороту готівки та розрахувати суму готівки, яку необхідно вилучити з обігу чи додатково випустити.

Показники	Базовий рік	Звітний рік
1. Середні залишки готівки	6600	8800
2. Надходження готівки	12000	27000
3. Тривалість обороту готівки		

Завдання 11.

Оцінити рівень інфляції товарів по всій сукупності товарів і послуг, використовуючи показники дефлятора ВВП, якщо валовий продукт в поточних цінах складає 45 млн. грн., а валовий продукт в цінах базового періоду 78 млн. грн.

Завдання 12.

Розрахувати абсолютний приріст сукупної швидкості грошової маси, обумовлений зміною:

- а) швидкості обороту грошей параметру M_1 ;
- б) питомої ваги параметра грошової маси M_1 в загальному її обсязі,

використовуючи дані таблиці:

Показники	Базовий рік	Звітний рік
1. ВВП, млн. грн.	120100	125300
2. Грошова маса	15800	18100
3. Параметр M_1	10000	12000
4. Питома вага M_1 в загальному обсязі грошової маси, (%).		
5. Швидкість V_m		
6. Швидкість V_{m_1}		

Завдання 13.

Розрахувати кількість оборотів грошової маси, середній строк обігу грошей та індекс купівельної спроможності грошової одиниці, якщо за рік в каси банківської установи надійшло 245 млн. грн., середньорічна маса грошей в обігу 125 тис. грн., ціни на тарифи зросли на 1,5 %.

Завдання 14.

Маємо умовні дані про кількість випущених банкнот:

Вартість банкнот, грн.	1	2	5	10	20	50	100
Випуск грошей в обіг, тис. шт.	500	440	390	260	180	140	100

Визначити розмір середньої вартості банкноти, яку було випущено в обіг.

Тестові завдання

1. Грошовий обіг — це:

- рух грошей у процесі виробництва, розподілу, обміну та споживання національного продукту, який здійснюється шляхом безготівкових розрахунків і через обіг готівки;
- сукупний обсяг купівельних та платіжних коштів, що обслуговують господарський обіг і належать приватним особам, підприємствам і державі;
- вартість товарів і послуг, предметів культурно-побутового і господарського призначення, відповідно до науково обґрунтованих норм споживання і нормативів задоволення раціональних потреб людини.

2. Безготівковий грошовий обіг — це:

- сукупність грошових розрахунків, які застосовуються у взаємо- відносинах держави, підприємств, установ і населення, набираючи форму готівкових грошей;
- сума готівки в обігу, готівки в сейфах та резервів комерційних банків;

- в) сукупність грошових розрахунків, здійснюваних у формі запасів на рахунках у банках та заліком взаємних вимог.
3. Відношенням величини ВВП до загальної маси грошей в обігу визначають:
- а) кількість оборотів грошової маси;
 - б) тривалість одного обороту грошової маси;
 - в) грошовий мультиплікатор.
4. Грошовий агрегат М1 включає:
- а) агрегат М0, поточні депозити, розрахункові рахунки;
 - б) агрегат М0, валютні кошти, цінні папери власного боргу банків;
 - в) поточні депозити, строкові та нагромаджувальні депозити, кошти клієнтів за трастовими операціями банків.
5. Кількість оборотів грошей в обігу за певний період розраховується:
- а) як відношення ВВП до загальної маси грошей;
 - б) як відношення загальної маси грошей до ВВП, помножене на кількість днів у періоді;
 - в) як відношення загальної маси грошей до ВВП.
6. Співвідношення між грошовим агрегатом і грошовою базою — це:
- а) грошовий мультиплікатор;
 - б) рівень інфляції;
 - в) реальна грошова маса.
7. Базові чинники внутрішнього середовища, що впливають на грошовий обіг:
- а) дефіцит власних оборотних коштів підприємства, недоступність кредитних ресурсів, низька купівельна спроможність споживачів, податковий тиск;
 - б) стратегія управління обсягами діяльності, активами, капіталом, грошовими потоками;
 - в) склад і структура активів, політика використання і розподілу прибутку.
8. Якщо споживчі ціни зросли, то купівельна спроможність грошової одиниці:
- а) зменшиться;
 - б) збільшиться;
 - в) не зміниться.
9. Для оцінки рівня інфляції використовуються наступні показники:
- а) індекс споживчих цін, індекс купівельної спроможності грошової одиниці;
 - б) індекс-дефлятор ВВП, норма інфляції;
 - в) обидві відповіді вірні.

10. Купюрний склад за сумою банкнот визначається, як:

- а) відношення грошових одиниць певного номіналу до загальної кількості грошових знаків;
- б) відношення суми банкнот певного номіналу до загального обсягу готівкової грошової маси;
- в) добуток грошових одиниць певного номіналу на відповідний номінал банкноти.

Рекомендована література

1. Головач Н.А., Захожай К.В. Деякі аспекти застосування статистичних технологій в управлінні // Формування ринкових відносин в Україні. Проблеми статистичної методології та статистико-економічного аналізу: збірник наукових праць. Випуск 9/1 (148) – К., 2013. – 182.

2. Кремень В. М. Фінансова статистика : навч. посіб. / В. М. Кремень. – К. : ЦУЛ, 2014. – 368 с.

3. Кремень В.М. Фінансова статистика: Практикум / В.М. Кремень, О.І. Кремень. – Суми: ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2012. – 72 с.

4. Мальчик М.В. Фінансова статистика: Навчальний посібник./ М.В. Мальчик – К.: 2011. – 184